

SPINOZA EN ADVAITA(1)

Was Spinoza een “advaitist”?

Er zijn een aantal grote parallellen tussen het denken van Spinoza en de filosofie van de Advaita, dat op zijn beurt berust op de Veda's/Upanishaden en de meest bijzondere leerstelling van de Boeddha: leegte die niet leeg is, sunyata.

Zowel Spinoza als Boeddha poneren dat er geen individualiteit, onafhankelijkheid bestaat, louter en alleen een modus van God (in termen van de Boeddha: “niet dit, niet dit” -”neti-neti”) of Dat (“Tat tvam asi”: Chandogya Upanishad).

Ook Spinoza stelt dat er geen absoluut goed en kwaad bestaat (alleen een relatief bestaan) het betreft louter een particulier belang. Met andere woorden: er is geen dualiteit.

Geen individualiteit, dus geen ik of jij, geen dualiteit; geen goed en kwaad, dus geen dualiteit.

Advaita betekent “geen tweeheid”, geen dualiteit.

Maar er is nog meer.

Vrijheid van wil/keuze of juist geen vrijheid? (Zie afzonderlijk artikel).

Al wat ons overkomt is van een inherente volmaaktheid. “De rationele mens weet dat alles in se noodzakelijk is wat het is, zo volmaakt als het maar kan zijn en dus geen enkel tekort vertoont” (De Dijn: de doornen en de roos blz 94).

Ook de door Spinoza gevolgde methodiek – via het uiterst rationele uitkomen bij het supra-rationele, het diep intuïtieve weten – stemt overeen. In de inleiding (verkorte weergave) tot de Avadhuta Gita geeft de auteur aan dat het ervaren van de ultieme Werkelijkheid het doel en rustplaats is van het zuiver rationeel waarnemen.

Dat het begrijpen, het kennen (jnana) leidt tot de deugd generositas (mededogen) is eveneens geen toevallige parallel.

De rationele meditatie van onze emoties/gevoelens levert ons de volmaakte

kennis onze aandoeningen op, stelt Spinoza uiterst juist.

Geen goed en geen kwaad? Verantwoordelijkheidsbesef is inherent aan een ik-besef, een ik dat denkt dat het handelt. Maar er is geen individu! Pas wanneer het besef volkomen is, dat er louter en alleen een modus is, ontstaat een handelen dat geen handelen is (woe-wei in het Taoïsme), een volmaakt handelen dat geen enkel tekort vertoont en de vraagstelling van verantwoordelijkheid niet doet opkomen. Dit volkomen besef is een doorleefde ervaring, geen mentale aangelegenheid.

Dit besef wortelt in een stille, een niet oordelende geest die open staat ten aanzien van alles wat zich aandient, dus “wetend dat alles in se noodzakelijk is, zo volmaakt als het maar kan zijn en dus geen enkel tekort vertoont”.

Een belangrijke duiding van wat en hoe dit handelen werkt wordt ons aangereikt in “Zen in de kunst van het boogschieten” van Eugen Herrigel, met een houding die, als deze al ons doen en laten doordrenkt, het besef van ik en verantwoordelijk en elk idee over juist en onjuist doet wegsmelten.

Het rationele, intens rationele gedachtegoed van Spinoza en de Advaita – beide geheel en al doorleefd – leiden elk tot een Avadhuta Gita, een lied van de bevrijde ziel.

Referenties o.a. :

Boeddha: de Diamant Sutra

Downloads: Ken je zelf 1.03

1.05

1.08

1.10

1.12

Avadhuta Gita : inleiding

vers 1.22 en 7.2

Ribhu Gita : vers 24

Ribhu Gita (Sanskriet versie) : vers 2.45